

โดย นางสาวอาชีนี ปัทมะสุคนธ์ ผู้ช่วยเลขาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

"ESG" เป็นคำที่เราเห็นบ่อยขึ้นในบทวิเคราะห์การลงทุน แต่หลายคนอาจตั้งคำถามว่า เราเห็นคำนี้ เพราะ ESG สำคัญขึ้นจริง ๆ หรือเพียงเพราะเป็นคำที่ต้องมี

หลายปีที่ผ่านมา ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล หรือ ESG ถูกพูดถึงในฐานะเครื่องมือหนึ่ง ที่นำมาใช้ในระบบตลาดทุนจากเดิมที่อยู่ในวงสนทนาของผู้ออกนโยบาย ผู้ลงทุนสถาบัน หรือเวทีสัมมนา แต่ในช่วงหลัง ESG ไม่ได้อยู่แค่ในรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน แต่ค่อย ๆ เคลื่อนตัวเข้ามาอยู่ในบทวิเคราะห์การลงทุน

การเปลี่ยนผ่านนี้กำลังชี้ว่า ESG เริ่มถูกนำมาใช้ในทางปฏิบัติอย่างจริงจังมากขึ้น สอดคล้องกับผลการประเมินที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) จัดทำแบบสำรวจกับบริษัทหลักทรัพย์ (บล.) และเปิดเผยเมื่อไม่นานมานี้ เกี่ยวกับการนำปัจจัย ESG มาใช้ในการจัดทำบทวิเคราะห์การลงทุนของ บล. จำนวน 34 แห่ง ภายใต้โครงการส่งเสริมให้ บล. นำ ESG มาใช้ในบทวิเคราะห์การลงทุน ซึ่งนับเป็นปีแรกของการประเมินความพร้อมในเรื่องนี้

บทความในตอนนี้อยากเล่าถึงผลการประเมินที่ได้จากการสำรวจค่ะ สิ่งที่เห็นได้ชัดคือ ESG ไม่ได้ถูกมองเป็นเรื่องไกลตัวของนักวิเคราะห์การลงทุนอีกต่อไป เนื่องจากผลการสำรวจพบว่า บล. ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยมากกว่าร้อยละ 50 ของ บล. ที่จัดทำบทวิเคราะห์การลงทุนด้าน ESG สนับสนุนให้นักวิเคราะห์การลงทุนเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมและสอบคุณวุฒิด้าน ESG ในระดับสากล สะท้อนว่าอุตสาหกรรมเริ่มมอง ESG เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการทำบทวิเคราะห์การลงทุนในอนาคต ไม่ใช่องค์ความรู้เสริมอีกต่อไป ขณะที่ ร้อยละ 40 ของ บล. มีนโยบายหรือแนวทางที่ชัดเจนในการนำปัจจัย ESG มาใช้ในการจัดทำบทวิเคราะห์การลงทุน ขณะเดียวกันในด้านการสื่อสาร บล. ยังนำเสนอข้อมูล ESG ผ่านช่องทางที่ผู้ลงทุนเข้าถึงได้ง่าย และมีการจัดทำหัวข้อเฉพาะด้าน ESG ในบทวิเคราะห์การลงทุน เพื่อให้ผู้ลงทุนเห็นผลกระทบจากปัจจัย ESG ได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

สถานการณ์นี้กำลังบอกถึงการตื่นตัวในการนำ ESG มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดทำบทวิเคราะห์การลงทุนที่เริ่มชัดเจนมากขึ้น แต่ถ้าเราไปดูผลการประเมินในภาพรวมจะพบว่า บล. ส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในระยะเริ่มต้นของการนำ ESG มาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ โดยมีการสรุปข้อมูลและประเมินความเสี่ยงในประเด็นสภาพภูมิอากาศ (climate risk)

นอกจากนี้ บล. หลายแห่งสะท้อนข้อจำกัดในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ความเพียงพอและคุณภาพของข้อมูล ESG จากฝั่งบริษัทจดทะเบียน ทั้งในแง่ความสม่ำเสมอ ความชัดเจน และความสามารถในการเปรียบเทียบ ข้อมูล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการนำ ESG ไปใช้ในการวิเคราะห์การลงทุนอย่างมีน้ำหนักโดยอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของนักวิเคราะห์การลงทุน ในการประเมินความเสี่ยง โอกาส และมูลค่ากิจการ ในทางปฏิบัติจากข้อจำกัดนี้ได้

นักวิเคราะห์การลงทุนถือเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศตลาดทุนที่ช่วยให้ผู้ลงทุนมองเห็นภาพการเติบโตของกิจการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผ่านหน้าที่หลักในการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล ทั้งปัจจัยพื้นฐานและเทคนิคเพื่อประเมินมูลค่า สถานะทางการเงินและความสามารถในการทำกำไร ความเสี่ยง และโอกาสในการลงทุน รวมทั้งจัดทำบทวิเคราะห์การลงทุนเพื่อเสนอคำแนะนำการลงทุนที่เหมาะสมให้แก่ผู้ลงทุน โดยต้องเป็นข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ภายใต้กรอบการกำกับดูแลของ ก.ล.ต. เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือและโปร่งใสของตลาดทุน ดังนั้น ก.ล.ต. จึงมีบทบาทในการสนับสนุนเชิงโครงสร้าง เพื่อเอื้อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและการใช้ข้อมูลด้านต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลด้าน ESG ในบทวิเคราะห์การลงทุนอย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาภาพรวมของผลการประเมินดังกล่าว ก.ล.ต. มองว่า ผลการประเมินและข้อเสนอแนะที่ได้รับจาก บล. จะเป็นฐานสำคัญในการกำหนดแนวทางส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูล ESG ในระยะต่อไป เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วน ใช้งานได้จริง และสามารถเปรียบเทียบได้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้ลงทุนใช้ข้อมูลดังกล่าวประกอบการตัดสินใจลงทุนได้อย่างรอบด้าน ด้วยเหตุนี้ เป้าหมายจึงไม่ใช่เพียงการเพิ่มปริมาณข้อมูล ESG ในบทวิเคราะห์การลงทุน แต่รวมถึงการยกระดับคุณภาพของข้อมูลและบทวิเคราะห์การลงทุน อันจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้ลงทุน บริษัทจดทะเบียน ตลอดจนการพัฒนาตลาดทุนไทยในระยะยาว

ท้ายที่สุด คำถามสำคัญในวันนี้อาจไม่ใช่เพียง "มี ESG อยู่ในบทวิเคราะห์การลงทุน หรือยัง" แต่ควรมีข้อมูล ESG อย่างไร ที่จะช่วยให้การตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุนเป็นไปอย่างรอบคอบและสอดคล้องกับความเป็นจริงของธุรกิจมากขึ้น ซึ่งจะเป็นโจทย์เชิงระบบของตลาดทุนที่ต้องอาศัยการพัฒนาข้อมูลต้นทาง ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบการวิเคราะห์การลงทุนของบริษัทหลักทรัพย์อย่างต่อเนื่องต่อไป
